

Manel Roig i Bartomeu

Joguines i gamberrades de joventut

Manel Roig i Bartomeu, nascut a Tortosa el 3 de gener de 1925, va viure a Cornellà del Llobregat fins a la seva mort, el 7 de març de 2005. La seva vida laboral va transcórrer majoritàriament a Barcelona.

Entusiasta de la muntanya i la natura, gaudí d'ella i de l'excursionisme, des dels Hostalets de Balenyà, on passà llargues temporades. Exceptuant l'etapa de joventut, tot el contingut d'aquest llibret el va viure al costat de la seva estimada esposa, l'Angelina Cunill, amb qui tingué tres fills, que alhora li donaren vuit néts.

Detallista, rigorós, senzill i preocupat per ésser just en tot el que feia, sempre tenia un toc d'humor preparat per compartir amb qui el tractava.

Va escriure aquests apunts en la darrera etapa de la seva vida, per deixar testimoni escrit del que havia viscut.

LES JOGUINES

Els Reis Mags no eren tan esplèndids com els actuals, però si havies estat bon noi, alguna cosa et portaven. Especialment alguna peça de roba i material per al col·legi. Joguines, poques. Recordo que de molt petit em van portar un cavall de cartró, que era més alt que jo. Era d'aquella mena de cartró semblant al d'unes nines d'aquell temps, que venien a deu cèntims i en deien "Pepes de 10". El cavall era negre amb unes grans taques blanques irregulars. Un dia, va quedar el cavall al mig del pati de casa i, de sobte, es va posar a ploure. La mare va córrer per entrar-lo a cobert, però no el va poder moure, de tant que pesava. El meu germà havia descobert que sota la cua hi tenia un foradet per defecte del cartró (no pas eròtic) i, entre tots dos, amb molta paciència, l'havíem omplert de pedres del jardí. L'aigua li va estovar el cartró, les potes mullades no van aguantar el pes, i el cavall es va desfer. Aquell dia ens vàrem quedar sense aquella joguina que tanta il·lusió ens havia fet.

Ens va portar, un altre any, un endeví màgic, que consistia en una capsa d'uns 30 centímetres d'amplada per 30 centímetres de llargada, i 5 de gruix, on, a base d'una sèrie d'imants, es podien fer preguntes, que després d'una fletxa contestava correctament.

La caixa electromecànica de Siemens va ser potser el més important i valuós que ens van dur els reis. Es tractava d'una caixa de fusta molt ben feta, que contenia diversos elements per muntar aparells elèctrics: un motor, un timbre,

un telègraf, etc. Em sembla recordar que, quan es va casar el nostre fill gran, en Manel, encara s'endugué la caixa amb algunes peces que quedaven.

També vaig tenir gran afició als Mecanos. Abans de la guerra, com que els Reis eren més pobres, ens havien deixat una imitació del Mecano, que em sembla recordar que es deia "metalling", i que encara que no es pogués fer gran cosa, servia per fer alguna petita construcció per passar l'estona. Fou ja després de la guerra quan vàrem poder disposar d'un "Mecano" més complet per construir grues grans i peces de més importància.

Les "joguines" que van fer més efecte i més servei no les van portar els Reis. Uns veïns de casa, que jo no recordo, van haver de marxar de Cornellà i es van vendre, per pocs diners, alguns electrodomèstics i trastos, que el pare va comprar. Es tractava d'una planxa elèctrica, un ventilador, una estufa de petroli, i tres potes de ferro, per posar-hi un test que encara volta pel final del pati de casa fent la seva feina.

El ventilador, la planxa i l'estufa van fer el seu servei durant bastants anys, però van servir més per jugar-hi que per res. Sempre hi havia excuses per desmuntar-ho tot. Un dia s'havia de canviar el fil: l'endemà estava brut el col·lector, el ble de l'estufa pujava tort i feia fum, etc. Gairebé sempre hi havia algun dels tres trastos que estava desmuntat i en reparació. Aquestes juguines el pare les va comprar al començament de la guerra i, quan jo treballava a Siemens, l'any 1940 o 41, el ventilador ja estava molt deteriorat i el senyor Colomé, fill de l'Angeleta del carrer del Cine Bel, va construir d'amagat uns coixinets de llautó que li van allargar la vida uns quants anys més.

No recordo com va morir la planxa, però sí l'estufa: el pare la va deixar al Quirin Valimanyes, que tenia la Ramona malalta, i se'ls va encendre. La van tornar, però no es va poder aprofitar més. Encara fou una sort que no se'l encengués la casa.

Altres jocs de menys importància, que tampoc ens van faltar mai, van ser alguns com el parxís, les dames, els escacs, fustetes d'arquitectura, etc. Sempre van ser el que en podríem dir de segona fila. Si tenia alguna planxa per desmuntar deixava fora de servei les altres juguines.

LES GAMBERRADES DE JOVENTUT

Val a dir que durant els anys de joventut, de gamberrades en vam fer moltes, ja que, llevat dels diumenges, hi havia poques coses per divertir-se. Per això, en aquella època, no tan sols nosaltres, sinó també altres grups de jovent, ens havíem de divertir empipant la gent. Un dia de cada setmana sortíem havent sopat per assistir als cercles d'estudis d'acció catòlica i, un parell de dies més, ens trobàvem per pensar quina en podríem fer, i dur a terme el pla que havíem

tramat. Ara bé, cal dir que quan la gamberrada era important, sempre ens esperàvem per reparar els danys que haguéssim causat.

El que no podíem evitar de cap manera eren les empipades que agafaven els perjudicats, ni els renecs que deixaven anar, però fèiem tot el necessari per evitar qualsevol perjudici econòmic. Ara no penso entrar a fons en totes les gamberrades fetes, però en comentaré algunes de les més sonades per guardar-ne el record. Un dia, per exemple, vam tancar l'aigua de tots els comptadors que poguérem obrir al carrer major. L'endemà al matí, molt d'hora, ja vam trobar el senyor Plàcid corrents cap a la feina per poder-se afaitar abans d'entrar. També vàrem escampar, entre les dones del carrer, que a la nit havíem vist operaris que tancaven l'aigua perquè s'havien de fer unes proves amb la pressió i tenien por que es rebotessin les canonades.

Un altre dia, vam afluir les bombetes de l'enllumenat públic del carrer de les escaletes i, passats uns dies, l'electricista encara no havia trobat l'avaria. Girar els carros que anaven al born de bon matí també era una bona gamberrada. Tot i això, era una feina molt difícil perquè, en canviar de direcció, les petjades dels cavalls despertaven al carreter, que no dubtava en fer petar la tralla. Només un dia aconseguírem que un que pujava pel revolt negre entrés a la plaça de Missa, i allà el vam col·locar, entre les obres de l'església i la rectoria. Una mica violentament vam despertar al carreter que, mig adormit, va preguntar: "On sóc?", i li vàrem dir: "A Viladecans!!!!". Com es va empipar, l'home! Uns nois que passaven el van tranquil·litzar en dir-li que era a Cornellà i que només eren les dotze de la nit.

Pispar un carro sencer de dins de "Cal Galet" (una masia situada prop del castell, al capdavant de la Rambla), i deixar-lo al pati del Patronat no va fer cap efecte, perquè el mosso el va veure quan es dirigia a la feina i avisà els amos abans que pensessin que els l'havien robat. En canvi, amagar les rodes del carro del Batlle al carrer de La Llet sí que va fer molt d'efecte. Els renecs se sentien des del castell de Montjuïc. Sort que van passar uns bons nois que havien vist unes rodes al pati de Can Gaya (local de la Falange construït el 1860 que, en un principi, acollí la Biblioteca Popular de Cornellà) i el van ajudar a portar-les i muntar-les altra vegada al carro.

Tot i això, a les que més sovint tocava el rebre era a les botes de vi de Cal Pujol, i també a les del Ramon Bellot, que acostumaven a deixar-les buides al carrer davant de la porta dels respectius magatzems. En Pujol tenia, en aquella època, la botiga i la fàbrica al carrer Eduard Gibert, just davant de l'escorxador, o sigui, molt a prop d'on ara hi ha el mercat, i en Bellot estava al carrer verge del Pilar, a tocar de la Rambla. Més d'una vegada, les botes del Pujol eren a Cal Bellot (botiga d'aliments situada a la Rambla, amb un important celler de vins), i les d'aquest últim davant de Cal Pujol. Un dia n'hi havia una de plena, i no la poguérem moure de tant que pesava. Vàrem aprofitar per fer-hi un forat amb una barrina i amb l'ajuda del tub petit d'una ploma de gallina vàrem treure una miqueta de vi (segur que menys d'un petricó) per fer la copa tota la colla. Seguidament, amb un tac de fusta vàrem tapar el forat perquè no vessés.